

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 22. — negyed oldal ... kor. 8.

fél oldal ... kor. 16. — nyolczad oldal ... kor. 4.

A díjak előre bekielendőek a Szent-István-Társulathoz.

Egy püspök a magyar nyelvért.

A kath. iskolák ellen írtóhadjárat indult meg a *«nemzeti nevelés»* jellegű alatt. Nem kételkedünk abban, hogy az állami iskolák a magyar nemzeti szellemet őszintén szolgálják, csak azt tartjuk frivólnak, hogy épen a nemzeti nevelés szent jellegű az, a melylyel a nemzeti nevelés ősi varait, a kath. iskolákat ostromolják. Hogy mennyire egészséges alapon működik e hazában a kath. Egyház a nemzeti nevelés feladatainak megvalósítására és ezért mennyire bűn ez iskolák megsemmisítésére tömni, szolgáljon bizonyítékul gróf *Csáky Károly* váci püspök úrnak Wlassies miniszter úr rendeleti nyomán kiadott lelkes szavú fölhívása és rendelkezése papjaihoz és tanítóikhoz a magyar nyelv eredményes tanítása czéljából. A követendő például szolgáló intézkedés így szól:

«3251/1902. Egyházmegyém az ország közepén, a főváros szomszédságában fekvővén, a hazai nyelv tudására iskoláinkban nagyobb súlyt kell helyeznünk, mint az ország távoli vidékein, annál is inkább, mivel csak igen csekély számú község létezik, hol a nép nem a magyar nyelvet használja.

Emel fogva elődöm hasonló intézkedései kapcsán újólag elrendelem, hogy a nem magyar ajkú községekben levő iskoláinknál az első osztály növendékei 10—11-ig a magyar nyelv gyakorlati elsajátításában oktattassanak akként, hogy a II. osztálytól kezdve a tan nyelv magyar lehessen.

A kerületi tanfelügyelők szigorúan örködjenek ezen rendelet végrehajtásán és az e téren kitűnő eredményt fölmutató, valamint az eredményyel nem diszekedhető tanítók neveit évi jelentésükben említsék föl.»

És a midőn e rendelettel kapcsolatosan a kath. iskolák védelmét hangsúlyozzuk és a megyés püspök úr intézkedésében egy hatalmas érvet találunk a védelem javára, nem mulaszthatjuk el kiemelni Csávolszky József cz. püspök úrnak, a váci egyházmegye jubiláns főtanfelügyelőjének

azt a nemes buzgalmát, melyet egy félszázad óta a kath. iskolák fejlesztésében, a kath. tanítók erkölcsi és anyagi jólétének emelésében tanusít. A napokban kezembe akadt egy német lap, melyben azt olvasom, hogy a bajor országgyűlésen dr. Schedler egy rémek beszédet mondott a keresztény nevelés czéljaira javasolt három és fél millió márka megszavazása alkalmából. E beszédből a következő részleteket írom ide:

«Sajnálom azon gyermekeket, kiknek tanítója este nehéz gondok között alszik el s reggel remény nélkül ébred föl. Ki pótolja azt a szeretetet, melyet ez a szomorú ember nem nyújthat? Szeretet nélkül a tanító csak csengő ércz. Ki fogja jóvátenni a gyermekeken elkövetett jogtalanságot? Kivétel nélkül azt találtam, hogy oly tanító, ki nejét és gyermekeit szükségben tudja és nem talál eszközt arra, hogy azok szerény igényeit kielégíthesse, nyomoruságukat enyhítse, könyveiket fölszárítsa, hogy az ily tanító nem taníthat szeretetet mások gyermekei iránt, hogy ingerlékenyebb, hogy könnyebben büntet és irgalmatlanabb, mint oly tanító, kinek boldog, megelégedett családi élete van. A szellemi munka elfeledteteti a haragot, mérsékli a bosszúállást, megnyugtítja a rossz lelkiismeretet; csak a gondot nem képes mérsékelni és legyőzni. A gond oly kísértet, mely leginkább fényes nappal mutatkozik, melynek kemény suttogása mindig a fülekben cseng, mely a szívet kegyetlenül marcangolja. A gond megöli az életkedvet, elpusztítja az agyvelőt, megbénít minden további gondolatot és nagyon sokszor alázza az erkölcsiéteget. Minden más ember könnyebben teljesítheti feladatát akkor, is ha gondja van, csak a tanító nem, a legjobbat, a legképzettebbet is megsemmisíti.»

E szavakat a bajor országgyűlésen csak most mondta el Schedler, de Csávolszky már több mint félszázad óta tetteiben, működésében mutatja kifejezésre, hogy ily fölfogas kell, hogy áthassa azon tényezőket, kik hivatva vannak, a keresztény nevelés szerint szolgálni.

Tetre tehát s megvédjük iskoláinkat.

Samassa egri érsek 50 éves jubileuma.

(Folytatás.)

E szellemi áramlat bizonytalan esélyek, válságok elé viszi a kort. A fölzúgult népszenevedély mindögyre követelőbb hevosséggel tör ki; s az erőre kapott *fölforgatási szellem* merészen már magának a társadalomnak alapjait rengeti. Rosszközösnek indul minden, a jellemmel való elégtelenség izgalma s vele a jövő bizonytalanságának aggodalma zaklatja a lelkeket. Megingott minden hatalom, lehanyatlott minden tekintély.

Elfojtatván a vallás szava, elüzetvén az isteni törvények felelme, melyek a lélek legbensőbb indulatait is a tökéletesség korlátai között tartják, mi is maradhatna még az állami életben hatályos óvszer a rázúduló veszélyek ellen?

A társadalmi rend föntartására, a szellemek megbekítésére, annyi javaslat, annyi terv, rendszabály, kísérlet kerül napirendre; de nyilvánláthatólag mind hasztalanul.

A társadalom biztonságát az állam a törvények tekintélyében s a haderőben keresi; a társadalmi rend megzavaróival szembe a büntetés szigorát s a fegyver hatalmát állítja.

Más alkalommal is kifejtettem már és ismétlem itt, hogy a törvényektől való felelem pedig a büntetteket el nem fojtja. A törvény büntetheti a bűntényt, de a lelkiismeretet nem büntetheti. A törvény tekintélye csak akkor hatályos, ha az embereket az Úr felelme hatja át. A kik tehát a törvönő népszenevedélyek folyton magasabbra esapkodó lángját a törvények ellenök szegzésével akarják kioltani: a jó ügyért buzgólkódnak ugyan, de legyenek meggyőződve, hogy munkájuk meddő, sikerök legalább is kétséges.

A katonaságnak az államban a külbiztonság s a belyugalom érdekében kétségkívül nagy jelentősége van. Sőt nem hiányzanak, kik a haderő ügyét a társadalom s államélet minden más ügye fölött állónak tekintik. Különösen is körünk nagy hibája ez.

De kiváló figyelemreméltó még egy más jelentős mozzanat. A hadi tudomány kétségtelenül annál nagyobb tiszteletben tartandó, minél bizonyosabb, hogy a haza biztonsága annak védelme alatt áll. Amde a védelem csak akkor biztos és megnyugtató, ha a legnagyobb bátorsággal a legnagyobb fegyvelmszeretet párosul s a lélek emelkedettségét az állam feje iránti rendíthetetlen hűség tetőzi be. De a jelenkori vészes tanok özönében, melyek örökös izgalomban tartják a szellemeket, a gondolat és eszelekvés féktelen szabadossága mellett, ki edzi meg azok ártalma ellen az ifjú lelket, mielőtt a hadseregbe lép s ott ki orvosolja meg lelke mételetét? Pedig e nélkül borzadályllyal tölt el a jövő.

Mindhiába, a társadalom nyugalomát, az államéletbekerendjét a fegyveres erő egymagában nem biztosíthatja. Gyöngye a hatalom, melyet a vallás ereje nem támogat; szolgaságba hajthatja, de őszinte engedelmességre nem hajlíthatja a

népeket s nagy válságok esirait hordja magában. Megdöbentően emlékezetes eseményeket mutat föl itt-ott a század s felő, nem szakadnak-e ránk hasonlóok vagy rémesebbek még?

A jelen s jövő bajainak elhárítására legbiztosabb mód, a társadalmat Krisztus tanainak oltalma alá helyezni, melyek minden fájdalomra irt nyujtva, minden elmébe fényt arasztva, törvényeknél s fegyvereknél biztosabban megvédik a nemzeteket.

Mivel pedig a béke a rend nyugalomában áll, önkényt következik, hogy úgy a magán, mint a közélet békejének az igazság és szeretet alapján kell nyugodni. Mindkét erénynek szülőjéül és öréül pedig Krisztus egyházát rendelte; mely azért az igazság és szeretet törvényeinek föntartását, terjesztését és védelmét legszentebb föladatának ismerte és ismeri mindenkor.

E hivatása tudatában hódítá meg a népeket; és mert a teljes igazságot bírja s a földi viszonyokra nézve megállapított örök rendet képviseli: a világi társadalom rendjének is a legszilárdabb tamasa és legtökeletesebb példaképe volt mindenha.

És mily mérhetetlenek áldasai!

A népeket, melyek előbb vad, műveletlen állapotokban más hatalmat azonkívül, mely tüzzel-vassal pusztítva dult, nem ismertek, emberieségre nevelte. A nyers erő helyébe a jogot emelte uralomra; egyesek és nemzetek viszonyait az igazság alapjára fektette s érvényre juttatta a testvéri szeretet közös érzetét, míg előbb a harszi kegyetlenség csak a legyőzöttnek végpusztulásával esillapult. Olykép vont meg és biztosítá mindennek jogkörét, hogy egyúttal áldozatkész szeretetében mindenemü nyomor enyhítésére forrást nyitott. Az Üdvözítő példájára lankadatlan buzgalommal hirdeté a szegényeknek az üdv igéit, keblere szorítá őket, vagyonával sietett táplálásukra s majdnem királyi fényvel berendezett jótékony intézeteket emelt számukra. S míg sorsuk enyhítésén, jöletök emelésén ekkép fáradozott: fönnen s parancsolólag hirdette a tulajdon szentségét, a társadalmi osztályok s rangfokozatok téríthetetlen jogainak tiszteletét. Intette a gazdagokat, hogy az emberiség nagy családjában magukat a jótékony bőkezűségben Isten sáfárjaiul tekintsék. Az államhatalom tekintélyét egyrészt sérthetetlen szentségi jelleggel ruházta föl, másrészt a hatalom ridegségét az atyai kegyesség enyhével mérséklé, midőn az uralkodóknak eléjük szabta, hogy Annak nevében, *a kitől van minden hatalom* s kinek minden paransa megannyi jötétemény, a mennyei atya szándéka és akarata szerint kormányozzanak. Viszont az alattvalókat kötelezte, hogy adják meg a császárnak, a mi a császáré, vagyis minden, bármí néven nevezendő hatalom irányában teljesítsék mindazt, mi a hatalmat megilleti. Ilykép a társadalom minden fokozatán keresztül megszilárdítá, megvédé a valódi rendet.

(Folyt. köv.)

A gyermek és a modern pedagogia.

(Folyt. és vége.)

Már pedig az a két a természettől és történelemtől fölposztolt tényező a család és az egyház. — A harmadik, a melyik be akar tolokodni, különfele nevek alatt jelentkezik, de végezetül mindig az uralkodó politikai párt, a mely szerető örököséül mutatkozik be.

Sülberg Frigyes Lipót, a katolikussá lett nagyenyi gróf mondja: «Nem természetes út az, hogy a nép alulról, az ifjúságtól kezdve világosodjék föl». Ezek a szavak illenek az iskolai küzdelemre.

Ha a világrendet megakarjuk óvni a természetben, akkor az emberiség igazi fölvilágosítása és újászervezése csak fölülről eszközölhető. De ennek a kifejezésnek: fölülről, nemesak theologiai, hanem társadalmi értelme is van.

Valamint az emberiség igazi megújulása az életerőt a magasságból hozza, úgy szociális értelemben is fölülről fog lefelé szállani, az atyákról a gyermekekre, a fölönöttekről a serdülöknökre. Az olyan teremtetők erőknek, a mely az emberiséget lelkében megrázza, sőt magasabb életerőkkel látta el, nincs szüksége, hogy oldalról, egy részen sompolygjon be, s mint a naturalizmus kívánja, az iskola által csempeszessék be a családba.

A kereszténység, a mely az emberiség igazi megújulását valósította meg, a fölönöttekhez fordult, azokhoz, a kik itélni tudtak a nekik fölajánlott lelki javakon, a melyeket azután szabadon fogadtak el. A kereszténység alapított keresztény népeket és családokat, a melyekben a természet rendje szerint gyermekek származtak. Ez a változás minden társadalmi rázkódás nélkül járt, érve az emberiség szociális szerkezetét. Az az általános törvény érvényben maradt, a mely szerint a gyermek szüleitől nemcsak keyeret, hanem lelki táplálékot is kap.

De mit akar tulajdonképen az a naturalizmus, az a radikális párt? A keresztény családot meg akarja bomlasztani, s a gyermek számára ő kíván szellemi táplálékkal szolgálni, s ezzel betolakodni. Ezt a törekvést csak forradalminak lehet nevelni, ha a valódi tényállást nem akarják hamis szólamokkal takargatni. Ha forradalmi dolog a társadalom épületének tetejét megtámadni, még inkább forradalmi eljárás lesz a társadalom alapjának elpusztítására törekedni, s ez az alap a család.

Kiváló fogás a naturalizmustól, hogy ezt a fölhomlasztó procezzust iparkodik rejtegetni, hogy azzal állhasson elő, hogy a nép teljesen közönyös mindazon rendszabályok iránt a melyeknek ezéjja a szülők és a gyermekek szellemi egységét szétszakítani, a milyen minden keresztény családban megvan.

Régi dologról: a konzervatív, illetőleg a keresztény pártnak a radikális párttal az iskola körül

kifejtett küzdelemről szólnak ezek a fejtegetések. Alaposak és szellemesek, azért érdemelték meg a közlést.

De főoka a közlésnek mégis az volt, hogy nagyon rég ismert és gyakran szelöztetett, gyakran bizonyított dolognak: az egyház és a család jogának az iskolához — olyan természetü érvekkel szolgál, a melyek részben tökéletesen új szempontokból indulnak ki, s a melyek részben új világításban tüntetik föl az úgynevezett radikális pártnak a keresztény iskola és a keresztény család ellen indított támadását és küzdelemét.

Ez a harc Európaszerte folyik: a modern pedagogia nem hagy föl vele. A keresztény pedagogianak kell tehát elsősorban útját állania. Ez kötelessége minden papnak, minden tanítónak és minden katolikusknak.

Dr. Völösi József.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

A népnevelők neveltetésében a döntő szempont mindenesetre az internátus. A hosszú vitatkozásoknak már vége van. Az internátusi párt győzött az externátusi párt fölött. Ma már bebizonyított igazság, hogy a leendő népnevelőt csak a jó internátusban lehet nevelni. Az externátus híveinek még föntartott bizonyítékuk az, hogy a tanítójelöltnek a társadalomban kell élni és mozogni, ha abba beleillemni akar. Mintha ezt az érdeket is ki nem lehetne elégíteni az internátus mellett. Az internátusok ellen fölhozott ama vád is erősen tartja meg magát, hogy a tanúk benne egymástól elromolhatnak. Mintha odakinn, a társadalom ölen még jobban el nem romolhatnának s mintha e bajon az internátus helyes szervezésével és helyes vezetésével nem lehetne segíteni.

A helyes szervezésen és a helyes vezetésen fordul tehát meg a dolog. Minden jó iránynak a sablón az ellensége. Nalunk az internátusokat sablonok szerint szervezik. A tanítóképzők internátusai jóformán semmiben sem különböznek más iskolák internátusaitól. Nagyszerű építkezés, háló-, mosdó-, dolgozó-, olvasó-, ebédlő-termek berendezése: ebből áll a külső szervezés; a házirend és fegyelmi szabályok megállapítása: ez a belső szervezet. Aztán a siker attól függ, hogy az eljárásokban a sablón, a megszokás, a közömbösség mikor vesztegeti meg a vezetőség jóratörekvését.

Ha rajtam állana, én a tanítóképzők internátusát elemi tanulók internátusával kapcsolnám össze (tanítói árvaházak), e nélkül nem is szervezném. Miért? Azt hiszem, nem kell több okot fölhoznom erre, mint azt, hogy a népnevelő-jelölt neveltetése sajátilag csak a gyermeknevelés alkalmazásával, gyakorlásával oldható meg okszerűen. Így az alkalmazó szoktatás, alkalmazó példa és gyakorlás nevelné meg a leendő tanítót, leendő

nepnevelői hivatására. Így a gyermek-nevelési elvek alkalmazást, eleven életet, megtestesülést nyernek a tanítóképzésben. A tanítóképzésnél a gyermekoktatási alkalom megvan a gyakorlati iskolában, a gyermeknevelési alkalmat megadja az imént említett internátusi szervezet. Ennek az eszmének fontosságát, valamint a megoldása körüli teendőket mibenlétét itt kimutatni részletekben a tér nem engedi, csak meg azt említem meg, hogy a nevelői megfigyelésekkel és nevelői tapasztalatokkal a próbált nevelési tanulmányok, az úgynevezett gyermek-pszichológiai megfigyelések is csak eme szervezet mellett nyerhetnek a tanítóképzésnél komoly alapot.

Szűke Sándor.

(Folytatása következik.)

Tanügyi kongresszus és kiállítás.

Augsburg, július havában.

Az augsburgi tanulságos napoknak vége van. Tanulságosoknak azért mondom, mert sok érdekes tanulságot rejtettek magukban. A külföldi tanügyi reformtörekvéseket tanulmányozva, azt a következtetést vontuk le, hogy itt Németországban a laikus elem nagy érdeklődést tanúsít az iskolák és a tanítók iránt, hogy a tanítóság hivatásának színvonalán áll, hogy megértették az idő jöttö szavát akkor, a mikor a vallásos és praktikus nevelésre helyezik a fősúlyt.

De menjünk sorban.

A kiállítással egybekapcsolott tanügyi kongresszusból érdekes tanulságokat merítettünk. Új és reánk nézve meglepő jelenség volt az a szívélyes viszony, mely a tanítóság és a városi hatóság között létezik. Az estélyen a polgármesterek, tanácsnokok és egyéb városi hivatalnokok beszédekkel, énekkel, szavatokkal mulattatták az egybegyűlt tanítókat. A kongresszuson szakszerű felszólalásaikkal elárulták, hogy értenek a tanügyi dolgokhoz és hogy reájuk nézve az iskola s tanügy nem tabula rasa...

Ne folytassuk ezt, nézzük inkább magát a tanügyi kongresszust és kiállítást.

A kongresszus tárgyalásaiból kiemeljük a következőket: A népiskolát nevelőintézetnek tartjuk és mégis megterheljük mindenféle elméleti tantárggyal és a bürocratizmust túlsúlyra vergődni engedjük, a mi pedig a nevelő befolyást lehetetlenné teszi. Mások ismét azt akarják, hogy a népiskola előkészítsen a magasabb iskolák számára; ha ez megvalósul, akkor a *családi nevelésnek* egy újabb intézetről kell gondoskodnia, mely célját megvalósítására fog törekedni. Az előadások alap gondolata ez volt: A mai iskolát elhagyták az élet, elhagyták a megváltozott viszonyok. Mindazonáltal az iskolát nem kell fölforgatni, hanem a viszonyoknak megfelelőleg kiépíteni. Megjelölték a főveendő új anyagot s hangoztatták az életre való nevelés szükségességét. «Az iskola nevelés és tanítás által az egész

ember összhangzatos nevelésére törekedjék.» (Individualis nevelés.) Továbbá: «A mai népiskola készítsen elő az életre». (Szociális nevelés.) «Az ideális nevelést csak mély vallásérvvel és jellemfejlesztés által érjük el.» Mennyivel másképen hangzik ez, mint liberális tanítóink és lapjaink kirohanásai iskoláink és nevelési rendszerünk ellen!...

A közimunka-kiállítás is érdekes volt a maga nemében. Az egyik iskola könnyebb papíros-munkákat állított ki s megismertette a kis gyermekek munkakörével, a másik nehezebb papíros-munkákkal a fokozottabb továbbhaladást jelezte; amott egy árvaház valamennyi tanítandó munkanemét egyesítette; esodálkozást keltettek a süket-némák és vakok munkái is. Ilyet csak hivatásos, pályájukat szerető tanítók produkálhatnak! Két iskola különösen megragadta figyelmemet, mert mindkettő oly tárgyakat állított ki, melyeket kevés szerszámmal és olcsó anyagból lehet előállítani. Nálunk, hol még nincs annyi érzék az iskolák iránt, hol a közimunka jövőjét a költséges munkatermek föllátása tetelné tönkre: ily irányú munkatanítást kell tanulmány tárgyává tenni. Az egyik egy müncheni iskola volt, mely csupán késsel taragott famunkasorozatokat állított ki; a másik egy zwickaui (Szászország) iskola, mely gyönyörű sorozatban mutatta be az agyagmunkának a nevelésnél és tanításnál való felhasználását. Ily irányban kell nálunk is munkálkodni.

A Lech partján elmékedtünk a látottak fölött, ott, a hol őseinket megverték, mely vereség azonban, mint jól tudjuk, hasznunkra vált; ha azonban a Lech partján hangoztatott tanítási és nevelési elveket nem vesszük figyelembe, ha nem értjük meg az idő szavát, ha munkaszerető, vallásos nép helyett gyöngé alapon álló, üres frázisokkal csillogó nemzedéket nevelünk, akkor nagyobb vereséget szenvedhetünk, mert a jövő harcmezéje: a *nevelés*.

E harcmezőn fog az egyes nemzetek sorsa eldőlni. Sorakozzunk a csatára! II.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kisdedővodákban a szünet télen tartandó s csak egy hónapig tarthat. A kalocsai érseki megye j. é. XVI. közeleléből. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. 36171. szám. Több oldalról arról értesülvén, hogy a kisdedővodák némelyikénél 1-2 havi nyári szünet engedélyeztetik; szoros kötelességévé teszem a kir. tanfelügyelőségnek, hogy az 1891. év XV. t. cz. 10. szakasza ama határozott és világos rendelkezésének, mely szerint az óvodai felügyelőbizottság évenként legfeljebb egy havi szünetet és rendszerint csak a téli hónapokban állapíthat meg, föltétlenül érvényt szerezzen, ennek megtörtét a legszigorúbban ellenőrizze és hivatkozott törvény intézkedésétől eltér leg itt-ott megengedhetetlenül lábra kapott nyári szünet engedélyezését multhatatlanul akadályozza meg, illetőleg tiltsa el. Minthogy továbbá a kisdedővodaintézetek ezéjja egyenesen megkívánja, hogy azok rendeltetésükhöz képest és úgy a mint az idezett törvényszakasz is rendel, tőképen nyáron — mikor a szülők a nagy munkaidő alatt a házon kívül vannak el-

foglalva — folytonos és fokozatibb működésben legyenek. Figyelmeztesse a kir. tanfelügyelőséget az övodai felügyelőbizottságokat, hogy felügyelőikre bízott övönként az idezett törvényszakasz értelmében nyáron át kora reggeltől estig nyitva tartandók s hogy az övodai termék heti megvizsgálására és surolására hetenkint legfőbb egy fél nap és pedig — a mennyiben az ünnepnapra nem esik — lehetőleg a szombat délután használtassék föl. Figyelmeztesse a kir. tanfelügyelőség egyúttal úgy az övönként felügyelő hatóságait, mint az alkalmazásban levő övönkénti személyzetet, hogy ezen rendelkezésembe nem tartását — mint a hivatkozott törvénybe ütköző súlyos kötelességmulasztást — a legszigorúbb felelősségi megkorlátozás alá fogom venni. Budapest, 1902 május 30-án. *Wlassics Gyula*. Valamennyi egyházi hatóságnak. Kassa, 1902 jun. 21.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat legújabb népiskolai tankönyv-kiadványai. A Szent-István-Társulat elismerést érdemlő módon gyarapítja abbéli hokros érdemeit, melyet kiérdemelt azzal, hogy a kath. iskolákat kiváló szerzők jó munkáival iparkodik ellátni. A múlt iskolaév elején indította meg *«Katholikus népiskolai tankönyvek»* című sorozatát az osztályon falusi népiskolák számára, mely sorozatban megjelentek 1. *Földrajz*, írta Győrffy János; 2. *A magyarok története*, írta Győrffy János; 3. *Természettan*, írta Győrffy János; 4. *Természettan és Földrajz*, írta Győrffy János; 5. *Alkotmánytan*, írta Hámosi Márton; 6. *Számolási gyakorlatok I—IV.*, részben szerkesztette Bertalan Vince. E magyar kiadású tankönyvek nagy része rövid egy év leforgása alatt 2—3 kiadást is megért, a mi hasznavehetőségüknek és házagypótló voltuknak legnyilvánosabb bizonyítéka. Most e könyvek német és tót kiadásban is megjelentek a következő címekkel: 1. *Geografie*, 2. *Geschichte der Ungarn*, 3. *Naturgeschichte*, 4. *Naturlehre und Chemie*, 5. *Verfassungsgeschichte*, 6. *Zemepis*, 7. *Dejepis*, 8. *Prírodopis*, 9. *Szlopis*, 10. *Ustavoreda*, 11. *Poctorna I—IV*. Mindezek ép úgy, mint a magyar kiadásnak, kemény kötésben, vászonháttal vannak elátva és díszesen illusztrálva, áruk egyenként 20 fillér. Ugyancsak most jelentek meg: 1. *Földrajz* a városi katolikus iskolák IV. osztálya számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 48 fillér. 2. *Földrajz* a városi katolikus iskolák V—VI. osztályai számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 64 fillér. 3. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismétlő leányiskolák számára. Szerkesztették: *Dreisziger F., Győrffy János és Rónó I.* Ára I. kor. Mindezekből augusztus hónap folyamán kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal bevezetés céljából tiszteletpéldányokat. Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk még a *Győrffy-féle Föld-Égyszereget*, mely kiválóan praktikusnak bizonyult taneszköz a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter approbációját is elnyerte. Ára vászonra húzva, léczekkel elátva és utasítással 3 kor. 20 fillér. A Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg s ugyanott kaphatók a következő népiskolai munkák is: 1. *A magyar nemzet története*, kapcsolatban a világtörténelem főbb eseményeivel. A kath. népiskolák felsőbb osztályai számára. Írta Győrffy János. Ára kötve 48 fillér. 2. *Gazdaság- és kertészettan* fiúk számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 3. *Gazdaság- és kertészettan* leányok számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 4. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismétlő fiúiskolák számára. Ára kötve I. kor. 5. *Katholikus falusi iskolások Olvasó és Tankönyve*. Osztályon népiskolák III—VI. osztályai használatára. Szerkesztette *Ember Károly*. Tartalma: 1. Olvasmányok (III—VI. oszt. r.). 2. Földrajz. 3. Természettan. 4. Természettan. 5. Gazdaságtan. 6. Történelem. 7. Alkotmánytan. 8. Egészségtan. 9. Magyar nyelv. 10. Olvasmányok (V—VI. oszt. sz.). Ára kötve 88 fillér. E munkák mint a Szent-István-Társulat saját kiadványai s mint ilyenek a katolikus iskolákban *első sorban* csak ezek használhatók, mely körülményt a t. tanító urak szíves-

kedjenek becses figyelmükre érdemesíteni. Akár jegyzéket, akár mutatópéldányt szívesen küld a Szent-István-Társulat kiadóhivatala (Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28a).

VEGYESEK.

Fölhívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatósága tisztelettel kéri a főtiszteendő esperes-tanfelügyelő, plébános-igazgató, valamint a katolikus iskoláknál működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetőségük alatt álló iskoláikban **kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált iskolai könyveket** vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen elbírálás alá eshetnek. A Szent-István-Társulat **«Jegyzéke»** a jövő 1902—1903. iskoláévre már megjelent s kívánatra készséggel küld belőle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28a).

Level a szerkesztőhöz A folyó évi július hó 22., 23. és 24-én Pozsonyban a Jezsuita-kollégiumban tanítói lelki szentgyakorlatok tartottak. Tanítói pályám iránti határtalan szeretetem indít arra, hogy e szent lelkigyakorlatoktól távol maradt kath. kartársaim figyelmét föl-hívjam és e kedves lapunkban szívókhöz szóljak. Kedves kartársaim! Nem szégyen a helytelenséget beismerni akkor, midőn az isteni kegyelem elnyerése után a tévelygő lelek meggyőződik arról, hogy Istenem! mily balga fogalmakat alkottam erről még a minap, ma pedig már azon szív, mely annyi keserűség, gond, bűtlő sajtó, ez áldott szívtől szent atyák lelkivezérléte, bölcs, jó tanácsa, tanítása, szakmánkba, anyagi helyzetünkbe is vágó oktatásait folytan megtisztulva, fölvidulva, Krisztus követésére villanyozva, új erővel, komoly elhatározással léphet az eddig oly tövisesnek hitt tanítói pályájára. Mert, oh kedveseim! a lelki dolgok mellett nyertünk naponként négy ízben elmékedés és konferencia címenek útbaigazítást, oktatást, tanácsokat arra nézve is, mire nekünk fontos pályánkon igen nagy szükségünk van. 33 éve működöm a tanítói pályán, de a lelkigyakorlatokon sok oly tanácsot jegyeztem föl magamnak, melyek alkalmazásával a mi eddig rözs, akadémikus és majdnem kivihetetlennek tűnt munkánkban, azt a hallottak után legkönyvebben, a népnevelés terén az Egyház, az édes haza és saját magunk hasznára teljesen kivihetőnek tartom, mit e kedves lapunkban később kartársaim épülésére közzé is adok. A tanítói lelki szentgyakorlatokról ezekben számolok be. Lelki vezérünk ft. páter Schäffer úr volt; a fölolvast Birtó János J. t. papnövendék úr végezte. Lakást, teljes ellátást a kollégiumban nyertünk, a három napon eskély hat korona fizetés mellett. Napirendünk: a) Reggel 5 óra-kor fölkelés, 1/26-kor közös reggeli ima, 3/46—3/47-ig elmékedés, 7 óra-kor szentmise, 1/28-kor reggeli, szentségátogatás, szabad idő, 1/29-kor közös lelkiolvasás, 9-kor szabad idő, 1/30-kor elmékedés, 1/31-kor szabad idő, 1/32-kor Kempis Tamás magánosan, 12-kor ebéd, közös szentségátogatás, pihenő. b) Délután: 3/42—2/42 Kempis Tamás közösen, utolsó napon szent ker. út. 1/23-kor konferencia, szabad idő, 4-kor oszonna, 1/45-kor közös szentolvasó, 5-kor elmékedés. 6-kor szabad idő, 1/27-kor közös lelki olvasás, 7-kor vacsora, közös szentségátogatás, 1/49-kor szent áldás, esti ima a templomban, nyugalom. A lelki szentgyakorlatokon résztvettek: Holovits Sándor Búr-Szent-Miklós, Banyár Gyula Detrekő-Csötörtök, Modly István Szombathely, Schmaek Alajos Lozorni (Pozsony), Fuchs Pál Sopron, Toller Imre Pudmericz, Puhala János Hídegkút, Divinecz János Galgócz, Foglton István Galgócz,

Bella Antal Lamas, Molnar Ambrus Csötörtök, Valásek József Vágyr, Pozsonyma, Lehel Timotheus Pozsony-Szabolcs, Farák Hugo Nagy-Lévyárd, Bunések Gyula Garam-Szent-Kereszt, Bunések Gusztáv Garam-Szent-Kereszt, Konrady Flóris Hidas, Reichel Ede Csölle, Jakubovics József Zayod. Összesen 19 tanító. Julius 25-én szentaldobás után, a résztvevők búcsúátogatást tettek a főszat. p. rektor úrnál, megköszönvén neki, a káptal. ellátást és lt. p. Schäffer úrnál, mely alkalommal Kondrády Flóris a tisztelges vezetője a következőleg mondott köszönetet: Főtisztelendő úr, lelki vezértünk! E szent talak között töltött három nap alatt főtisztelendőségéd agnáról elhangzott minden szó, szívünk legmélyebb rejtéskébe annyira behatolt, hogy azokat az életviszontságainak egyetlen percében sem fogjuk soha feledni. Lelki vezértünk! Faradozásaiért fogadjon lehalál-abb köszönetünket. Aranyával sem lehet megfizetni azt a lelkiköszönetet, mit e boldog három nap alatt e szent talak között nyertünk. De mint a rom. kath. egyház törhetetlen hűségű úri, azt igérjük, hogy szívünkbe fogadott oktatásait ott-benünkben és a merre csak megfordulunk, egész hűvvel teljesíteni fogjuk. Főtisztelendőségédnek drága élete meghosszabbításáért minden nap imánkban emlékezünk meg. Engedje a jó isten, hogy e szent napot: szent Jakab napját, melyben főtisztelendőségéd egyúttal becses névnapját ünnepli, meg hosszú éveken át jó egészséggel megörblessen Isten dicsőségére és a katolikus tanítók örömére. Mely után igaz kántársi szeretetből eredő könnyes szeméccsel borultunk egymás karjaiba, szerte mentünk szeretteinkhez, azon jambor elhatározással, hogy a jó magot apomi fogjuk és azon hű óhajással, hogy a jövőre egy katolikus tanító sem hiányozzon a lelki szentgyórkortokról. *Komáromi F. V. Hidas, 16 tanító.*

Lelkigyakorlatok Pécsen. Schlick János kalocsai Jézus-társaság atya vezetése mellett tartják meg lelki-gyakorlatokat a püspökséghez tartozó papok és tanítók a pécsi papnevelő épületében. A tanítóké augusztus 10-én, vasárnap este kezdődik és aug. 14-én, csütörtökön reggel végződik. A papoké aug. 25-én, hétfőn este kezdődik és aug. 29-én, pénteken reggel véződik. Jelentkezni lehet Komáromi Károly szentszéki úlnoknál, a papnevelő-intézet vezéréknél. A tanítók ingyen élátásban részesülnek a papnevelőben.

Egy tanítóképző megszűnése. Ezzel közhirre tesszük, hogy a Kassai kir. kath. tanítóképző-intézet első évfolyamának végleges bebiztosítása elrendeltetvén, ezen évfolyamba való felvételért kérvények el nem fogadtatnak. Kassán, 1902 július 12. Herchel János, kir. kath. tanítóképző-intézet igazgató. Egyik jelentéktelen hazai tanügyi lapból veszzük át a *kezdő* sorokat: nem azért említjük ezt, mintha, mint a kath. tanító hiv. organuma, «örömmel» állunk volna tőrt öpen e közlésnek; de joggal elvárhatjuk, hogy egy ilyen értesítést egy-egy kath. tanítóképző-intézet, eljárássága legalább egyidejűleg hozzánk is be-küldjön. Jellemző, hogy az említett tanügyi lap a következő-vel esztelje a *kezdő* közléshez: «A felvidéknek egyik kiváló tanítóképzőjéről a gyásos jelentés ez a hirdetés. Az a sok tanító, a kit ez látott el utavalóval egy munkás életre s a ki mind ament nyerte az erőt arra, hogy a német és főáradatban is magyar szívet szolgálja a magyar hazát, mind könnyel fordul a szeméből, mert jövőben kevesebb lesz egy iskolával, a melyik ennek a vidéknek őrtálló magyar tanítókat ad. A mint mi tudjuk, óka ennek a halálnak pénz-kérdés s ezen talán még lehetne segíteni. Zárjon be a mi-miszter bár egyetlenegy övöképzőt s ennek a költségéből tartsa meg ezt a végvárat.»

Mi ismételtén is annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy Kassa nagy püspöke még mindig nem engedí majd ámulni hazánknak ezt az ősi kath. tanítóképző intézetét!

A Magyarországi Tanítók Arvahami Egyesülete f. hó 21-én tartotta évi közgyűlést Toth József kir. tan. tanfelügyelő elnöke mellett. A gyűlésnek kiemelkedő mozzanata volt, midőn a pestvármegyei tanítók egyesület elnöke, Földes Károly és tisztársai a gyűlés asztalára tették le a Toth József tiszteletére létesített 8000 koronás alapít-

vány alapító levelét. Rohn József árvaatya fejezte ki az áldozatkész kántársak iránt az elhalt kántársak árva maradt gyermekeinek halálját. Három új tanítói arvat fogadtak az árvaház gondozásába, minek utána vagyoni kérdések kerültek tárgyalás alá. A jótékony egyesület összes vagyona 228.771 kor. 46 fill. értéket képvisel. A jövő évre 15.848 kor. 74 fill. bevétel és 13.939 kor. 53 fill. kiadást irányoztak elő.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Pozsony-Ligetfalu rom. kath. osztatlan népiskola kántortanítói állására pályázat *augusztus 9-ig.* Javadalma különféle czimeken körülbelül 1000, azaz egyezer korona: lakás: két szoba, konyha. Tanulv: német-magyar; folyamodványok a Pozsony-Ligetfalu rom. kath. iskolaszékre címezve *Zárdt. dón* pozsonyi alespereshez küldendők: az állás szeptember elején elfoglalandó. 278 2-2

Táth község magyar-német nyelvű, rom. kath. népiskola II. tanítói állására pályázat nyitattik. Jövedelme: 800 kor. évi fizetés, egy szobából álló lakás. Kötelese: mindennapi és ismétlő tanköteleseket a kijelölendő osztályokban oktatni, a növendékeket az isteni szolgálatra vezetni és fölöttük főügyeletet gyakorolni. Oklevéllel felszerelt kérvények *augusztus 9-ig Pelczér Lipót* iskolaszéki elnök címére, Dorogh (Esztergom megye) küldendők. 284 2-2

A párkányi rom. kath. kántortanítói állásra, mely 1. é. szeptember 29-ikén fog megüresedni, pályázat hirdet-tek. Javadalmi következők: Két szoba, konyha, kamra, pincze. Két istálló és kocsiszin, 11 kat. hold és 1555 ööl szántóföld, 944 ööl házikert, melynek összes adót 6 fizeti. 204 kor. földmunkaváltság, 4 ööl fa természetben és 30 pm. vegyes buza természetben. 52 kor. ismétlőiskola tanításért, 100 kor. korpótlék, 20 kor. ostyasütésért, három szekér széna természetben, 50 kor. körül fundatiókból, 20 kor. bus és bor pénz, 126 kor. iskolamesteri fizetés és iparos tanoncok tanításáért fejenként egy korona, a mely járandóságok birtokába megválasztott 1. é. szeptember 29-ikével lép. Pályázat *augusztus 20-ig* bezárólag mell. báró *Jessenák Gábor* plébános úrhoz címezendők. Választás augusztus 26. d. e. 10 órakor az iskolában lesz megtartva. 286 2-2

Kisaranyosi rom. kath. hitfelekezeti tanítói állomásra *aug. 20-ig* pályázat hirdetetik. Fizetése: egy szobás lakás (második szoba és iskola építtek), konyha, kamra, kert, 6 hektoliter rozs, 120 korona tandíj, 262 korona községi pénztárból, 364 korona államsegély. A megválasztott tanító vagy tanítónő szeptember 1-én köteles állomását elfoglalni. A folyamodványok Veisicre (Barsma) küldendők. *Kardos István* iskolaszéki elnök. 300 1-1

A naszvadi rom. katolikus iskolánál két tanítói állásra *augusztus 10-ig* pályázat hirdetetik. A tanítási nyelv magyar. Az állás október 1-én elfoglalandó. 11 havi fizetés 733 korona utólagos havi részletekben. 24 korona fara. A legszükségesebb bútorral ellátott szoba. Kötelesek: egy-egy osztályban tanítani, növendékeiket a templomba vezetni az isteni szolgálatra és ott reagok fölügyelni. A gazdasági ismétlő iskolában főként tanítani s a kántori teendőkben segédkezni. Pályázhatnak okl. nőtelen tanítók. A tanév alatt az állás el nem hagyható. Kérvények az *iskolaszékre* címezendők. (Komáromi megye.) 297 1-1

A pozsonyi rom. katolikus autonóm hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet egy rendes tanítói állásra, valamint az annak betöltése által esetleg megüresendő segédtanítói állásra. A rendes tanító javadalmazása: évi 1200 korona kezdő fizetés, a mely 5 év után 1500 koronára és 10 év után 1800 koronára emelkedik, továbbá hét egyenként évi 100 koronát tevő ötödévi pótlék és évi 420 korona lakpénz. A segédtanító járandósága évi

960 korona fizetés és 240 korona lakpénz. A rendes tanító egy évi sikeres próbaidő után véglegesen, a segéd-tanító csak ideiglenesen lesz alkalmazva. Az alábbiak szerint felszerelendő pályázati folyamodványok legkésőbb folyó évi *augusztus hó 7-ig* délelőtt 11 óra és délután 2 óra között a pozsonyi róm. katolikus népiskolák igazgatójával Gündör Károly úrnál (Székesegyházter 11. sz. a., I. emelet) nyújtandók be. Pályázók kötelesek okirattal kimutatni: 1. Keresztlevéllel születésük helyét, idejét és róm. katolikus vallásukat; 2. magyar honpolgárságukat és községi illetőségüket; 3. hazai állami, vagy a nyilvánosság jogával bíró róm. katolikus tanítóképezdén sikerrel letett elméleti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett magyar és német tannyelvű népiskolákra szóló tanítási képesítésüket; 4. eddigi gyakorlati működésüket az illetékes iskolaszék bizonyítványával; 5. az illetékes helyhatóság bizonyítványával, hogy erkölcsi tekintetben kifogástalan életmódot folytattak; 6. az illetékes tisztviselő bizonyítványával, hogy teljesen egészségesek s a tanítói pályára testiileg alkalmasak. A pozsonyi róm. katolikus autonóm hitközség iskolaszékének 1902. évi július hó 21-én tartott üléséből. *Dr. Kancz Rezső* iskolaszék elnöke. 301 1—1

Nemes-Ócsai (Komáromm.) róm. kath. osztatlan népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme 800 kor. évi fizetés, egy szobából álló lakás és esetleg úri esztendőnként havi 14 koronáért. Oklevéllel felszerelt kérvények *augusztus 15-ig* komárom-ecsesői esperességhez küldendők. *Pápay Gyula* plébános. 304 1—1

Csekej község róm. kath. osztatlan népiskolánál tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: közpénztárból 680 korona, egy 2400 □öles kaszálló rét évezete 60 korona, 2 öl tűzifa fuvar és vagatással 59 korona, természetben lakás: 2 lakószoba, konyha, élőkamra, istálló, mely fakamrával is szolgál, 500 □öles konyhakert haszonélvezete 70 korona, javadalmazás évi összege 860 korona. Ezenkívül 3 öl tűzifa iskolaterem fűtésére fölívagott állapotban, 75 korona. Kötelessége a mindennapi és ismételő iskolában előírottan a hitani oktatást is végezni: a tannyelv tót és magyar. Választás napja folyó évi *augusztus 18.*, mely napig a kellően felszerelt folyamodványok is az iskolaszék elnök úrhoz *Üzbéghre* (posta, vasúti állomás helyben) benyújtandók. 306 1—1

Pályázat a bars megyei **Aha** főkegyház, verebelyi plébániához tanítói állásra. Javadalmazása 800 korona előleges havi részletekben a községtől. Lakás: két padlózat szoba, egy zárt konyha, egy kamara, egy istálló; nyelv: tiszta magyar. Pályázati határidő 1. év *augusztus 20-án*, mely napon a választás megejtetik. Kérvények a *verebelyi plébániához* küldendők. 313 1—1

Egri érseki megye.

Polgáron (Szabolcsm.) egy róm. kath. tanítói állás betöltendő. Javadalom 1. 24 kat. hold föld haszonélvezete, melynek terheit a tanító viseli. 2. 635 kor. 14 fill. készpénz évenyenként fizetve. 3. 50 koronát érő párber. 4. Lasz természetben. Kérvények *aug. 14-ig* az *iskolaszékhez* küldendők. 305 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **topéri (Zólyomm.)** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme 1200 korona. Számítanak 300—400 kor. mellékjövödelemre. Köteles a fogyszózatvezetést 120 kor. honorárium iránt a könyvvezetést vállalni. Személyes megjelenés kívántatik. Zenében jártas előnyvel bír. A kellően felszerelt kérvények *augusztus 20-ig* a topéri róm. kath. *iskolaszék elnöke*hez küldendők. A mai 30. számban hirdetett pályázat a mely tévesen s félreértésből lett közzétéve, ezennel semmisnek jelentetik az iskolaszék részéről. 307 1—1

Csanádi egyházmegye.

Simándon (Aradmegye) a leköszönés folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állomás betöltendő.

Járandóság: 1. Készpénzben: 600 korona fizetés; 60 korona az alapítványos misék után; 1511 lélek után stóla-jövedelem. 2. Természetben: 8 kat. (azaz 1600 □öles) hold földnek haszonélvezete, melynek ez időszakos bérletösszege 240 kor. s a mely után az adót a kántortanító fizeti: 8 1/2 köbméter kemény tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő s a melynek fölívagatása a kántortanító; lakás (két szoba, konyha, kamra s melléképületek és 400 □ölyi konyhakert). Tanítási nyelv: magyar és német. Köteles a kántortanító az ismételő iskolát is tartani. Pályázhatnak magyar és német nyelvre képesített róm. kath. vallású tanítók. Pályázati határidő 1902 *augusztus hó 12.* A választás és azt megelőzőleg kántori próba napja, 1902 *augusztus 13.* A szabályszerűen felszerelt folyamodványok 1902 *augusztus 12-ig* a főtisztelendő simándi róm. kath. *plébániához* küldendők. 275 2—3

Győri püspöki megye.

A **sopron-somfalvi** (posta Ágfalva) róm. kath. népiskolánál újonnan rendszeresített osztálytanítói állás betöltendő. Fizetés évi 816 korona, egy szobából álló lakás, 4 méter kemény hasábfá téli tüzelésre; kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, gyermekeket templomba és templomból kísérni, templomban reájuk fölügyelni, fölíválva ismételő iskolát tartani, kántoriakban segédkezni. Ének és zenében jártasság előnyt nyújt; határidő: *augusztus 16.* Az állás szeptember 20-án elfoglalandó. Pályázhatnak tanítónők is. Az *iskolaszék*. 265 2—2

Sopronmegyei **Repczefő** főkegyházban róm. kath. német tannyelvű tanítói állomás üresedésben van. Fizetése 670 korona, az államsegéllyel 800 koronára fog kiegészítettü. Az iskolaház szépen, újonnan fölépült, rendezett lakással. Esetleg nőtanító is pályázhat. Szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványok a *repczefői iskolaszékhez* czimezve *augusztus 30-ig* alsó-rámóczi (Sopronm.) plébániához küldendők. 312 1—1

A **himodi** (Sopronm.) róm. kath. iskolánál két osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése egyenként 800 kor., butorozott szoba és fűtés. Az állomásokra csak okleveles tarthat igényt. A kérvények a *himodi iskolaszék elnöke*nek címére *aug. 15-ig* nyújtandók be. 310 1—2

A **sopron-czinfaivi** horvát-magyar róm. kath. elemi iskolánál eddigi nőtanítónk térhezmenetele folytán f. évi *szept. 1-től* egy osztálytanító, 800 korona évi fizetessel, butorozott lakás és 3 méter tűzifával díjazott állás betöltendő. Fértanító előnyben van. kinek kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, a gyermekeket a templomba és templomból kísérni, reájuk fölügyelni, fölíválva ismételő-iskolát tartani, a templomi és kántori teendőkben segédkezni. Pályázhat kellőleg képesített nőtanító is. A szabályszerűleg felszerelt kérvény a *cinfaivi iskolaszék elnöke*hez: *augusztus 20-ig* intendő. *Hérics Antal*, cinfaivi plébános, iskolaszék elnök. 314 1—2

Kassai egyházmegye.

Abauj-Restei róm. kath. tanítói állomás javadalmazása: államsegélyből 600 kor., hitközségtől 200 kor., tanterem fűtésére 12 km. fa. Választás Restén *aug. 7-én* délelőtt 10 órakor. Kérvény küldendő a *buzitai plébániához*. Tanítónők is pályázhatnak. Oklevél szükséges. 294 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **széplaki (Biharm.)** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 3 kat. hold 1:02 □öl réti szántó és kaszáló föld. Készpénz: az egyházmegyei alpból 306 kor. 90 fillér; egyházmegyei segélyből 320 kor., misealapítványból 8 kor., stola 20 kor. Lakása 2 szoba, konyha, kamara, pineze, istálló és 700 □öl területű jó házikert. Okleveles pályázók folyamodványukat folyó évi *augusztus 15-ig* *Gáher Mihály* plébánoshoz Széplak (Biharm.) küldjék. 298 1—1

Szilágymegyében, várad egyházmegyébe kebelezett **ilosvai** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat. Évi fizetése ötszázhatvanöt korona, hatezer öl első osztályú szántó, fél hold elpusztult szőlő, hat hold legelő. Pályázati határidő *aug. 15.* Kérvényező oklevél, egyéb bizonyít-

ványval ellátott körvenyét Ilosvai róm. kath. plébánoshoz: *Szilágyi Lászlóhoz* nyújtandó be. Ilosva. (Szilágyi.) 311 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Szilopna (Temesseum., posta Aiso-Lieszkő) róm. kath. kántortanítói állomás. Több tétel, szántóföldek után csak kataszteri tiszta jövedelem számítva, államsegéllyel együtt 941 korona 76 fillér. Azonkívül 100 korona öt évi korpótlék az államtól. 3 szoba, kamra, gazd. épületek, kert, tűzifa és gyümölcsfák. Pályázat: *augusztus 13-án*. Pályázhatnak oklevelesen kívül, három éves, orgonában jártas képeződészek is. Tanítási nyelv: tót-magyar. *Iskolaszéki elnök.* 285 2—3

Pécsi egyházmegye.

A faddi (Tolnamegye) róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik *aug. 20-ig*. Javadalma: 1. 720 korona, melyben a második szoba, konyha és kertilletmény belföldtulajtonk, 2. egy szoba fűtéssel, 3. némi mellékjövödelmi kántori lénykedéseknél, 4. az 1893. jegyzőkönyv szerint 700 kor. nyugdíjigény. Kötelezettsége: egyik tanteremben nevelés-oktatás és a kántori teendőiben segédkezés. Állomása évközben föl nem eserélhető. *Zápoly György* iskolaszéki elnök. 298 1—1

Szakosra (Tolnamegye) róm. kath. magyar osztálytanító kerestetik. Évi fizetése a kántortanítótól 240 kor., a természetbeni élelmezés (360 kor.), egy butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással (120 kor.), végül lakás és korpótlék emélen az iskolatartartól vagy államsegéllyel 140 korona. Tartozik osztályát önállóan vezetni, vasárnapi iskolát felváltva tanítani és a kántorságban segédkezni, a miért az abban való jártasság megkívántatik. A megválasztott okleveles pályázó az állás évközben csak kántortanítói való megválasztása esetén hagyhatja el. Pályázati határidő: *aug. 15. Vilkovits Ferenc* plébános, iskolaszéki elnök. 310 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Nyugdíjazás folytán üresedésbe jött Kovacsivágási (Gömörm.) tiszta tanítói állomásra *aug. 15-ig* pályázat hirdetik. Javadalma: Földjövödelmi: 140 korona. Tandíj: 252 kor. Közpenzfizetés: 160 kor. Kamatból: 30 kor. Pótdánykerből: 6 kor. Tűzifa: 8 méter 12 kor. Államsegély: 200 kor. Korpótlék: 100 kor., összesen: 300 korona. Két szép szoba, konyha, éléskamra, istálló és melléképület, nagy kert. Orgonáiban jártasak előnyben részesülnek. Pályázhatnak okleveles róm. kath. tanítók és tanítónők. Kántorság rendezése folyamathan. Személyes megjelenés előnyt nyújt. Az állás azonnal is elfoglalható. Kérvények *Nagy Imre* plébánoshoz, Barka, u. p. Dornó küldendők. 302 1—1

Mehibé magyar ajkú róm. kath. kántortanító kerestetik. Javadalma mint kántornak 8 kataszteri hold 727 □ öl föld. Az anyaegyházból 24 hl. búza. A főkegyházakból 6 hl. rozs 8 korona. Stóla és misedapítványokból 220 korona. 12 méter tűzifa. Mint tanítónak 104 korona állami segély, 56 korona tandíj, 1650 hl. zab. Három szobából, előszobából, konyhából álló szabad lakás, istálló, sertésöl, magtár, esűr, zöldségkert. Pályázat *augusztus 12.* Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 296 1—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Sár-Szent-Miklósról róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése polgári évré 680 kor. és egy butorozott szoba. Teendője a felsőbb osztályokat a püspöki tanterv szerint oktatni, a mindennapi és ismételő iskolásokra az isteni tiszteleteken valamint a körmeleteken felügyelni s a kántorságban szükség esetén segédkezni. Az iskolaszékre címzett kérvények *augusztus 15-ig* főt. *Nyers István* eszpléb. úrhoz Sár-Szent-Miklósról küldendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 281 2—2

Szombathelyi egyházmegye.

A liczkői róm. kath. iskolához okl. tanító kerestetik. Javadalma: 2 szobás tisztességes lakás megfelelő mellék-helyiségekkel: 300 korona államsegély, 410 korona a

községtől. Tanítónők előnyben részesülnek. Kérvények *aug. 15-ig Horváth Vincze* plébános iskolaszéki elnökhöz Nagy-Lengyel (Zalam.) küldendők. 293 1—1

A kukméri kántortanítói állomásra *aug. 11-re* pályázat hirdetik. Jövedelem, tanítói: természetben és készpénzben 682 kor. 44 fill., ehhez ötödévi korpótlék: kántori: 129 kor. 20 fill., nyelv német-magyar. Állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Levélbeli megkeresésre bővebbet az alulirt. Kukmér (Vasm.) róm. kath. *plébániahivatal.* 295 1—1

Szent-Eleki róm. kath. magyar-német-horvát tan nyelvű népiskolához okl. tanítónő kerestetik. Jövedelme: butorozott szoba, 700 kor. és 1 öl puhafa. Kötelessége: egy osztály, ismétlősök tanítása és kézimunka. Kérvények *aug. 23-ig az iskolaszékhez*: küldendők. 308 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A salamoni róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Javadalmazása évi 800 kor., melyből 600 kor. államsegély és egy butorozott szobából álló lakás. Kötelessége a kijelölt osztályokat tanítani, kántoriakban segédkezni. Pályázati határidő *aug. 12.* Állás szeptember 15-én foglalandó el. Kérvények *Csaplár Antal* plébános ezimére, Salamon p. Daka (Veszprémmegye) küldendők. 271 2—2

Dabronczon (Zalam., Dergecs vasúti megállóhely) az osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Lakás: egy butorozott szoba, 800 kor. évi fizetés, 6 m² tűzifa; ágynemű, világítás az illető gondja. Pályázatok a z. gógánfal plébániára *az iskolaszéki elnökséghez* nyújtandók be 1. évi *augusztus hó 24-ig*. A megválasztott állását szeptember hó 30-ig tartozik elfoglalni. Csak okleveles férfi-, esetleg nőtanítók pályázhatnak. 303 1—1

Váczi egyházmegye.

A tiszaujfalusi (tanyai) tanítói állomásra pályázat nyitattik. Javadalma: Tisztességes lakás, melléképületekkel, kis hold kert, a községtől 600 korona, az uradalomtól 6 hold szántóföld s egyéb illetmény pénzben és természetben. Kérvények az iskolaszékhez *ezimeze augusztus 25-ig az aljár plébániahivatalnak* (Pestm.) küldendők. 309 1—2

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemslangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.